

TMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17477

Tarih : 15.04.2026

10/4057

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı verilerine göre Türkiye'de 58 milyon yetişkin nüfusa karşılık adliyelerde bekleyen dosya sayısının 45 milyona ulaşması karşısında Türkiye'nin adalet, yoksulluk ve çatışma sarmalından çıkış yollarının belirlenmesi, yurttaşların adliye kapılarına mahkûm olmadığı bir yaşamın inşası amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de yargı kurumları artık adaletin tecelli ettiği mekanlar olmaktan çıkmış, toplumsal krizlerin merkezi haline gelmiştir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü’nün 2025 yılı verilerine göre ceza, hukuk ve icra mahkemelerindeki dosya sayısının 45 milyona dayanması, her yetişkin yurttaşın potansiyel bir davalı, davacı, borçlu ya da şüpheli olduğu bir "olağanüstü hal toplumuna" işaret etmektedir.

Bu veriler ülkede derinleşen ekonomik kriz, hukuksuzluk rejimi ve toplumsal çözülmenin en somut göstergesidir. Karşımızda yoksulluğun kitlesel borçlanmaya, adaletsizliğin şiddete ve geleceksizliğin çocukların suça sürüklenmesine yol açtığı bir "adalet krizi" tablosu bulunmaktadır.

İcra ve iflas dairelerindeki 35 milyonu aşkın dosya, halkın içine itildiği ekonomik yıkımın tescilidir. 33 milyondan fazla icra dosyası, toplumun büyük bir kesiminin temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale geldiğini ve finansal sermayenin esiri olduğunu göstermektedir. Bu tablo, "mala karşı işlenen suçlardaki" patlamanın ve dolandırıcılık vakalarındaki artışın doğrudan yapısal yoksullukla bağıni kurmaktadır.

2025 yılında 330 bin 496 çocuğun adli soruşturmaya konu olması, derin yoksulluk, ihmal, geleceksizlik ve eğitim sistemindeki yapısal sorunların acı bir sonucudur. Boşanma davalarının 452 binle rekor seviyelere yaklaşması ve 1 milyondan fazla kişi hakkında "koruma tedbiri" kararı verilmesi, ülkede hakim kılınan çatışmacı dilin, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, kadınlara yönelik şiddetin ve ve cezasızlık kültürünün toplumsal dokuyu nasıl tahrip ettiğinin kanıtıdır. Anayasal düzene karşı işlenen suçlar kapsamında 300 bine yakın kişinin soruşturulması ise yargının bir siyasi dizayn aracı olarak kullanılmasının sonucudur.

Yurttaşların adliyeden uzak bir yaşama kavuşması; daha büyük cezaevleri veya adliye binaları yapmakla değil, sorunu kaynağında kurutacak köklü değişimlerle mümkündür. Bunun yolu, borçluluk sarmalına karşı güvenceli gelir ve yoksullukla gerçek mücadele, uyuşmazlıkların adliyelerden önce toplumsal uzlaşi mekanizmaları ve yerel demokrasiyle çözülmesi, sadece cezalandırıcı değil, suçun nedenlerini ortadan kaldıran ve toplumsal barışı esas alan onarıcı adalet sistemine geçiş ve yargının siyasi bir sopa olarak kullanılmasından vazgeçilmesi ve temel sorunların demokratik müzakere ile çözümüdür.

Yurttaşların adliye kapılarına mahkûm edilmediği bir yaşamın inşası, bugüne kadar "yargı paketi" adı altında sunulan ve yapısal sorunların üzerini örten palyatif çözümlerle veya yasama organını birer kanun fabrikasına çeviren yamalı bohça düzenlemeleriyle mümkün değildir. Türkiye'nin ihtiyacı olan şey, teknik hukuk düzenlemelerinden ziyade, yargının bir tahakküm aracı olmaktan çıkarıldığı köklü bir demokratik kültürün ve toplumsal barışın yeniden tesisidir. Bugün yargı sisteminde yaşanan krizin sonucu, toplumun adalete dair en temel inancının ve geleceğe dair umudunun yok edilmesidir. Adaletin olmadığı bir yerde hiçbir yurttaşın can, mal ve hukuk güvenliği olamaz; güvencenin olmadığı bir iklimde ise ne toplumsal refaktan ne de ekonomik kalkınmadan söz edilebilir.

Mevcut tablo, özellikle çocuklar ve gençler için bir "geleceksizlik" sarmalı üretmektedir. Suça sürüklenen çocuk sayısındaki patlama ve genç nesillerin kendilerini adliye koridorlarında ya da icra dosyalarının gölgesinde bulması, Türkiye'nin yaşanabilir bir ÷lke olma vasfını yitirdiğinin en acı kanıtıdır.

Bu bağlamda; yoksulluğun yapısal olarak bitirildiği, toplumsal barışın demokratik bir anayasa ile güvence altına alındığı ve hukukun üstünlüğünün herkes için eşit kılındığı bir Türkiye'de, insanlar adliyeye gitme ihtiyacı duymadan, özgür ve onurlu bir hayat sürebilecektir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı verilerinin ortaya koyduğu Türkiye'deki adalet krizinin sosyo-ekonomik nedenlerinin saptanması ve toplumsal huzurun tesisi için acil önlemlerin alınması amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	